

Om forskjellen på en bil og en katt

I februar inviterte Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring (NKLMS) ansatte ved de lokale og regionale mestringssentrene til faglig utvikling og erfaringsutveksling. Et viktig møte for felles virkelighetsforståelse.

Tekst og foto: Solveig Irgens

Leder for NKLMS, *Anne Margrete Fletre*, ga de 130 deltakerne på årets vinterseminar fire minutter med bilder fra hele verden og gregoriansk musikk før hun ønsket dagens første foredragsholder velkommen. I programmet sto det at *Ove Jacobsen*, professor i økologisk økonomi og etikk ved Handelshøgskolen i Bodø skulle snakke om "Strategisk jobbing mot sykehusledelsen". - Jeg tror jeg må endre tittelen, innleder han. - Vi skal jo ikke jobbe MOT noen som helst. Replikken vekker latter i salen. - "Hvordan få gjennomslag for andre verdier enn det som kan måles i penger", er nok et bedre tema, slår han fast.

To verdensbilder møtes

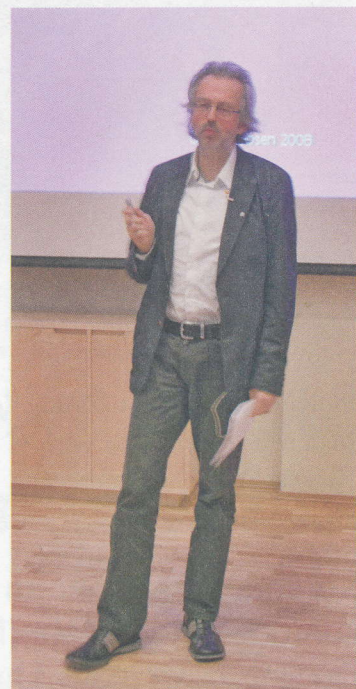
Jacobsen snakker raskt og mye, om hvordan to verdensbilder møtes når et lokalt LMS møter sykehusledelsen for å diskutere pasientopplæring. Motsetningen mellom den mekaniske verden og den organiske kan virke uoverkommelig til tider. - Dersom du tar fra hverandre en bil, pusser hver enkelt del og setter bilen sammen igjen,

så får du en super bil. Gjør du det samme med en katt, da får du et problem. Latteren sitter løst i salen. Jacobsen bruker eksempelet for å illustrere hvordan den mekaniske måten å se verden på gir den samme helheten, samme hva du gjør med hver enkelt del.

- Lærings- og mestringssentrene tror på relasjoner, og at endrer du på en del, så endrer du også helheten, forklarer han det organiske verdensbildet med.

I en liten pause Jacobsen aller nådigst innvilger, går diskusjonen blant deltakerne flittig. Flere ledere for lokale LMS rundt i landet er enige om at de ofte har fokuset et annet sted enn sykehusledelsen, rett og slett fordi de har en helt annen rolle. - Det tar lang tid for en pasient å lære og mestre langvarig sykdom, forteller leder for LMS Aker, *Eva Bjørnsborg*.

- Derfor ser vi ikke nødvendigvis resultatet av arbeidet vårt i dette regnskapsåret, kanskje ikke en gang i neste, sier hun. - Vi er gode på å bygge relasjoner mellom mennesker og ta tak i hele pasientens liv, ikke bare sykdommen. Verdien

Ove Jacobsen er professor i økologisk økonomi ved Handelshøgskolen i Bodø. Innlegget hans "Strategisk jobbing mot sykehusledelsen" handlet om hvordan de lokale og regionale LMSene kan få gjennomslag for andre verdier enn de som kan måles i penger.

av arbeidet vårt kan ikke alltid måles i penger, påpeker hun.

Oppgavefordeling lokalt, regionalt og nasjonalt

NKLMS ble etablert i 2000. Fagmiljøet ved senteret har gradvis vokst seg større og for ikke lenge siden flyttet NKLMS inn i egne lokaler i bygg 80 på Sinsen. - En av de utfordringene vi står overfor i dag er å utvikle LMS-metoden videre og å skjerpe fokuset på forskning og dokumentasjon i

Anne Margrete Fletre er leder av Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring som nylig flyttet inn i egne lokaler i bygg 80 på Sinsen. Her er hun avbildet i prat med en av de 130 deltakerne på årets vinterseminar.

forhold til virkning, sier Anne Margrete Fletre. Det er også viktig at vi får en god fordeling av oppgaver mellom oss, regionale og lokale LMS, fortsetter hun.

På seminaret presenterte Fletre den strategiske planen for NKLMS i perioden 2008 til 2012. Strategiplanen bygger på en evaluering SINTEF Helse har utarbeidet på oppdrag fra referansegruppen for NKLMS. - I tillegg bygger vår strategiske plan på de innspillene vi har fått fra de ulike LMS nettverkene rundt i landet, understreker Fletre og legger til at alle LMSene er invitert med inn i en prosess hvor den strategiske planen skal forankres lokalt og regionalt. - Det er fem områder hvor vi ønsker å bidra, trekker Fletre frem: Forskning, fagutvikling, kvalitetssikring, kompetansespredning og organisering av ressurser.

Den som forsker finner

Til tross for at lederne ved LMSene i landet følte seg hjemme i Jacobsens definisjon av det organiske verdensbil-

det, betyr det ikke at alt de gjør er vagt og flytende slik som ordet "organisk" kan gi assosiasjoner til. - Det finnes flere forskningsrapporter som slår fast at pasient- og pårørendeopplæring har positiv effekt, sier Fletre. Hun innser at det er behov for å gjøre denne forskningen kjent, både innen helsetjenesten generelt, men også blant de som sysler med læring og mestring til daglig. Dét mener hun er grunnen til at foredraget med forsker *Michael de Vibe* fra Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten var så populært. Vibe viste blant annet til en undersøkelse blant astmatikere som viste betydelig bedret livskvalitet etter at pasientene hadde deltatt i et opplegg med gruppesamtaler og individuell oppfølging. - Undersøkelsen viste en nedgang på 70% i antall fastlegebesøk etter at pasienten hadde gått gjennom opplæringen i å mestre sin egen sykdom, forteller Vibe. Han siterte dessuten pasienter som hadde deltatt i et opplegg for oppmerksomhetstrening. "Jeg aksepterer livet mitt slik

det er og sloss ikke lenger mot det jeg tenker og føler", var ett av utsagnene Vibe trakk frem.

Behov for et felles evalueringsverktøy

Behovet for et godt evalueringsverktøy har lenge vært et samtaletema innenfor læring og mestring. Under vinterseminaret presenterte seniorforsker ved Aker, *May Solveig Fagermoen*, resultatene fra en pilotstudie som er et viktig skritt på veien til å få på plass et slikt felles verktøy. - Hvorfor evaluere, spurte Fagermoen retorisk i innledningen sin og påpekte at evaluering av kurs og andre opplærings-situasjoner er viktig både til bruk internt og for å forbedre det enkelte kurs og program. - God evaluering kan også være med på å legitimere driften av et lærings- og mestringssenter eksternt gjennom å vise nytten opplæringen har på pasientens mestring av sykdommen, la Fagermoen til.

- Mér om dette kan du lese på www.aus.no